

III. 83, 84 Vasištha vysvětluje pojem jednoty a duality.

VASIŠTHA pokračoval: Tak Karkatí žije dodnes a chrání královu potomky. Karkatí byla dcerou démona, který měl podobu kraba. Démoni jsou mnoha druhů i barev a Karkatí byla černá. Vyprávěl jsem ti tento příběh, neboť jsem si vzpomněl na její otázky a královu odpovědi, které lze shrnout následujícím způsobem. Tak jako vyroste strom s celou rozmanitostí listů, květů a plodů ze semínka, které takovou rozmanitost nemá, tak vyroste rozmanitý vesmír z neomezeného Vědomí.

Ó Rámo, není pochyb o tom, že jen pouhým vyslechnutím mých slov budeš osvícen. Věz, že vesmír vyrůstá z *Brahman* a je to *Brahman* samo.

RÁMA se zeptal: Jestliže je Skutečností pouze Jedno, proč potom říkáme, že něco dosahujeme pomocí něčeho jiného?

VASIŠTHA odpověděl: Rámo, slova jsou ve svatých textech užívána tak, aby usnadnila sdělení. Příčina a následek, já a Bůh, rozdílnost a nerozdělenost, poznání a nevědomost, bolest a radost, všechny tyto protiklady jsou tu jen kvůli poučení nevědomého člověka. Samy o sobě nejsou skutečné. Rozpravy, vysvětlování a zdůvodňování existují jen kvůli nevědomosti. Kde je poznání, tam dvojnost neboli dualita není. Jakmile je nahlédnuta Skutečnost, všechny popisy zmizí a zůstane pouze ticho.

Pak pochopíš, že je tu jen Jedno, které je bez začátku a bez konce. Dokud se však k přiblížení Skutečnosti používají slova, dvojnost je nevyhnutelná. Tato dvojnost není Pravdou, všechna dělení jsou klamná.

Dám ti jiný příklad. Naslouchej pozorně. Mé učení ti může pomoci najít lék, kterým překonáš nemoc, jež postihla tvou mysl. *Samsára* či projevený svět není nic jiného než mysl plná chtění a odmítání. Jakmile se od toho mysl osvobodí, projevený svět zmizí. Vědomí, které mysl prostupuje, je semínkem všech věcí a netečný aspekt mysli je příčinou vzniku iluze projeveného světa. Mysl prostoupená všudypřítomným Vědomím přijme podobu toho, co lze poznávat, a stane se tak semínkem vesmíru. Mysl si jako nevědomé dítě představí existenci světa. Jakmile je však osvícena, zakouší v sobě neomezené Vědomí.

Nyní ti vysvětlím, jak vznikne rozdělení na subjekt a objekt.